

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ САМООЦІНКИ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Нагальною проблемою нашого часу залишається формування творчої людської особистості. Особливо болючі питання щодо цього виникають у підлітковому віці. В цей період відбуваються досить істотні якісні зрушення у розвитку особистості. Найбільш імовірними постають конфлікти між сформованими настановленнями «Я» та безпосереднім досвідом людини. Самооцінка впливає на ефективність діяльності людини і розвиток її особистості. «Я-концепція» може мати як позитивне, так і негативне забарвлення та негативне ставлення до себе з часом може перетворитися на комплекс неповноцінності, що порушує процес збалансованості між «Я-концепцією» та реальною поведінкою людини.

Нами було проведено дослідження серед підлітків-школярів з метою визначення особливостей самооцінки у підлітковому віці. У дослідженні взяло участь 25 школярів 8, 9 класів. Дослідження проводилось в наступній послідовності: проведення соціометрії; тестування самооцінки за допомогою методики С. А. Будассі; презентація респондентам результатів методики, з метою інформування школярів, щодо їх показників по рівню самооцінки; інтервал в 1 місяць; повторне тестування самооцінки за допомогою методики Дембо-Рубінштейна з метою встановлення різниці між рівнями самооцінки у респондентів до оголошення результатів та після; співставлення результатів першої та другої методики; кореляційний аналіз між результатами методик. Зіставляючи положення кожного підлітка в групі із властивим йому рівнем самооцінки, ми одержали наступні результати: із загальною кількістю школярів 78% респондентів мають високий рівень самооцінки, 22% респондентів – середній рівень; із всіх дітей, яким віддають перевагу, 100% дітей мають середній рівень самооцінки; 100% дітей, що відносяться до статусної категорії знехтуваних мають середній рівень самооцінки. Після зіставлення результатів першої та другої методик нами було визначено що у 32 % (8 випадків) досліджуваних спостерігалось підвищення самооцінки після проведення другої методики; у 24 % (6 випадків) самооцінка дещо знизилася; у 44% самооцінка залишилася незмінною (11 випадків). Кореляція порівняння результатів першої та другої методики склала ($p > 0,91$; $n = 25$).

Отже, відкриття себе як неповторно індивідуальної особистості нерозривно пов'язане з відкриттям соціального світу людини. Щоб зрозуміти психологічні механізми взаємодії між формуванням особистості і її положенням у групі, треба представляти внутрішню позицію людини. Таким чином, така важлива властивість особистості як самооцінка, розвивається відповідно до внутрішніх властивостей особистості і її сфер соціалізації.

Науковий керівник – Злагодух В.В., ст. викл.